

LITIJSKI PREDILEC

AVGUST 1985 • ŠT. 15-16

GLASILO DELAVCEV PREDILNICE LITJA 228514 LETO XXVI

Poziv sindikata

Zavedajoč se težkih gospodarskih razmer, ki so pokazale zobe že v prvem polletju, še bolj pa jih bodo v drugem, je vodstvo sindikata delovne organizacije s posebno pozornostjo obravnavalo rezultate gospodarjenja v prvem polletju. Relativno dober finančni rezultat ni takšen kot smo ga načrtovali! Nižji od načrtovanega je dohodek, čisti dohodek, poslovni sklad, tudi osebni dohodki. Divjanje porabljenih sredstev je napravilo svoje. S povečano proizvodnjo in produktivnostjo smo se izognili še slabšim učinkom.

Sindikata se zaveda, da lahko le z gospodarskimi učinki zagotavljamo osebne dohodke, ki bodo sledili padanju življenjske ravni. Zaveda se, da bitka za doseganje stabilizacijskih ciljev ne bo kratka, ne lahka. Veliko znoja bomo morali preliti, sleherni izmed nas v kolektivu! Oprijemljiva vrv visi na doseganju nadplanske proizvodnje, produktivnosti, izredno skrbnem gospodarjenju z denarjem, deviznem in dinarskem, oskrbi z surovinami, sprotni prodaji, iskanju vsake promile notranjih rezerv.

Delovanje tržišča bo tudi tekstilce postavilo v krizni položaj, postavilo bo neusmiljeno ravnovesje med dobrimi in slabimi, uspešnimi in neuspešnimi, z vsemi posledicami. Vsi in z vsemi močmi moramo zastaviti sile, da se obdržimo nad vodo, z vsemi napori moramo poskrbeti za lastno socialno varnost.

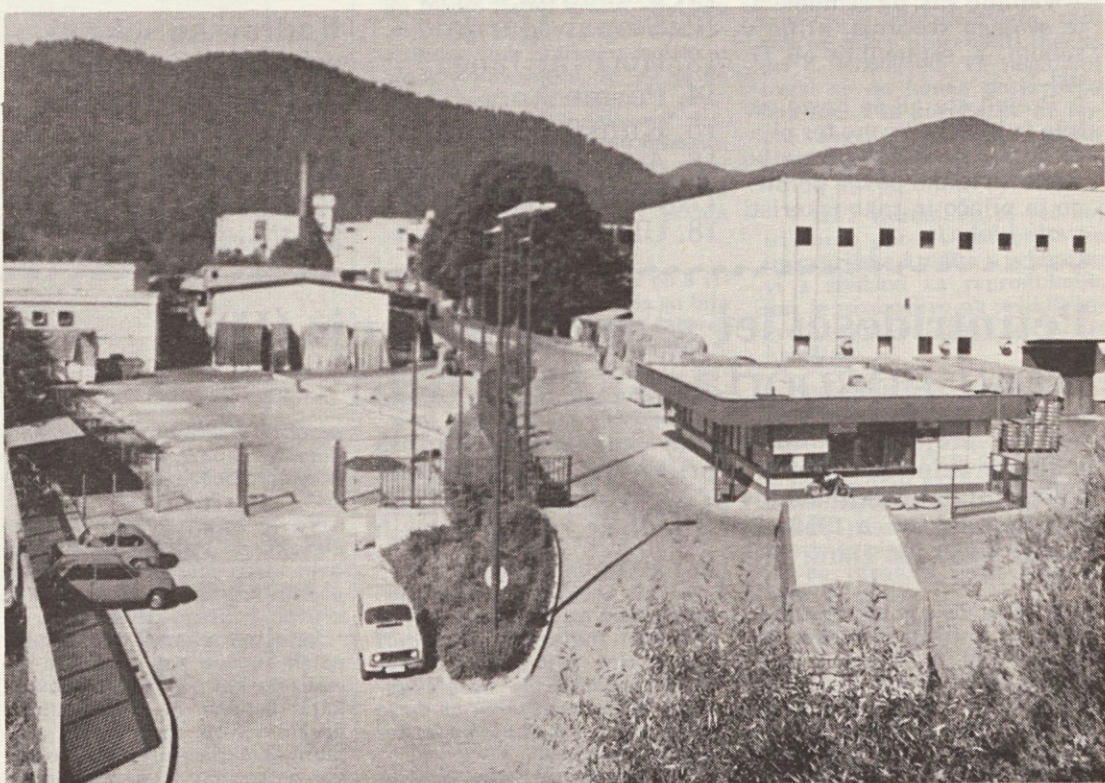
V tem smislu je izzvenel poziv našega sindikata svojemu članstvu ob obravnavi polletnih rezultatov. Prepričani smo, da bo tako kot doslej v naši tovarni, spodbudil zavest in prizadevanje slehernega delavca za izpolnitev znanih planskih in stabilizacijskih ciljev. Sicer pa tudi doslej nismo omahovali pred problemi in težavami.

99 let naše tovarne in 35 let samoupravljanja

Devetega septembra pred 35 leti se je v naši tovarni prvič sestal upravni odbor tovarne in s tem so delavci prevzeli podjetje v upravo in vodenje. (Na to nas spominja tudi spominska plošča na pročelju osrednje proizvodne zgradbe).

Zaradi tega smo ta dan izbrali za tovarniški praznik, ki ga skromno proslavimo: sestanejo se delegati delavskega sveta, podelimo jubilejne ure za dvajset let zvestobe naši tovarni, zberejo pa se tudi upokojeanci na svojem srečanju. Mnogi bivši sodelavci se videvajo le ob

tem srečanju, enkrat na leto. Leta naše tovarne pa štejemo od njenega nastanka leta 1886 – torej praznuje (Nadaljevanje na 2. strani)

Predilnica Litja v avgustu 1985

V tej številki:

- nekaj podatkov s prvega polletja: kazalniki poslovanja, bolniški stalež in nadurno delo;
- o šolanju naših bodočih delavcev, »pomožnih tekstilcev«. Pouk bo organiziran kar v naši tovar-

- ni. Pričnemo že 2. septembra;
 - preventivni zdravstveni pregledi;
 - v besedi in sliki o našem letovanju;
 - obisk republiške inšpektorice za delo.
- Preberite tudi ostalo!

Vsem delavcem in upokojeencem Predilnice Litja
čestitamo ob tovarniškem prazniku

(Nadaljevanje s 1. strani)

mo letos 99. jubilej. Uradno je bila litijska tekstilna tovarna ustanovljena 19. aprila 1885 leta, ko je bila podpisana državniška pogodba, s katero so ustanovili komanditno družbo z uradnim naslovom »Baumwollspinnerei und Weberei Schwarz, Zublin Coie — Littai«: Ime Predilnica Litija je naša tovarna dobila po 2. svetovni vojni. 9. september 1950 pa pomeni tako pomembno prelomnico, da praznujemo tovarniški praznik na ta dan.

Svečana seja delavskega sveta bo v soboto 7. septembra ob 16. uri v dvorani na Stavbah za tem bodo podelili jubilejne ure 41 delavcem, ki so že dvajset leti pri nas, nato pa se bodo pričeli zbirati upokojeanci.

UPOKOJENCI POZOR!

Vabimo vas, da se udeležite svojega srečanja, ki bo v soboto, 7. septembra ob 17. uri.

Prejeli ste ali še boste vabila in blok za hrano ter pijačo. Kdor se srečanja ne bo udeležil, lahko pošlje po hrano in pijačo in tako izkoristi svoja bloka.

ZA 20-LETNO DELO V DELOVNI ORGANIZACIJI BODO PREJELI ROČNE URE NASLEDNJI DELAVCI:

Predpredilnica in mešalnica

1. Lavrič Marija
2. Godec Pavla
3. Retar Anton
4. Škafar Jože
5. Knez Anica
6. Kos Cilka
7. Zaman Jože
8. Žibert Marina
9. Dragar Anton
10. Taufer Vili

Predilnica bambaža in sintetike

11. Celestina Darja
12. Stopar Marija
13. Hočevvar Janez
14. Perme Ana
15. Kunstelj Antonija
16. Ameršek Marija
17. Rozina Antonija
18. Ulčar Marija

Sukalnica, efekt. sukalnica, zbiralnica cevk, zaboja

19. Horvat Ivana
20. Zupan Joža
21. Bitenc Marija
22. Gorišek Ivica
23. Pajtler Antonija
24. Peterka Irena
25. Polanc Silva
26. Medved Angela
27. Škarja Marija
28. Šušteršič Marija
29. Pirc Alojzija
30. Matoz Pavel

Remontne skupine in valčkarna

31. Fornazarič Vinko
32. Žibert Ivan
33. Gretič Jože
34. Oven Franc
35. Rupnik Kristo

Kadrovsko splošni sektor, komercialni sektor, laborat. fin. sektor

36. Meserko Angela
37. Povše Ani
38. Keržan Vinko

39. Škoberne Eli
40. Celestina Hinko
41. Kralj Olga

DELAVCI, KI SO ŽE 30 LET PRI NAS PA SO:

Jožefa Bajde, Ana Bizjak, Ana Hauptman, Vida Jerant, Jožefa Kaplja, Konrad Krhlikar, Zofija Melin, Stanislava Muljavec, Hedvika Rink, Bronislava Sedej, Cveta Štangar, Jožefa Tomše, Gabrijela Zorko.

Športna tekmovanja

Ta letos potekajo vse leto. Končane so že discipline kolektivnih športov, medtem ko bodo individualni na vrsti jeseni. Septembra pričnemo z balinanjem. Prijavi se lahko vsak član ali upokojenec Predilnice Litija. O podrobnostih boste obveščeni v Informacijah.

M: M

Petintrideset let samoupravljanja (II). Novi gospodarski sistem

Po sprejetju zakona o upravljanju z državnimi in gospodarskimi podjetji se je pričelo s prvimi splošnimi volitvami delavskih svetov in upravnih odborov. Tako je bilo do oktobra 1950 oblikovanih že 7 136 delavskih svetov s 155 166 člani.

To veliko delo je bilo opravljeno v zelo kratkem času, kar potrjuje veliko navdušenje s katerim so delavci sprejeli novi zakon. Zavedajoč se, da ključni tovarni prihajajo v njihove roke, so delavci krenili v odločno bitko, katere začetek je pokazal neverjetne uspehe. Že v nekaj letih sta samoupravljanje in delavski razred Jugoslavije odpravila vse dileme o pravilnosti tega zgodovinskega koraka, v moč, in trajanje katere so mnogi gledali z nezaupanjem. Besede tovariša Tita z govorniškega odra v ljudski skupščini junija 1950 so se več kot uresničile, kot vizija prihodnosti:

»Morda nekdo misli, da je bil zakon sprejet prezgodaj, da delavci niso sposobni obvladati komplicirano tehniko upravljanja s tovarnami in drugimi podjetji. Kdor tako misli, ta se vara, in tako gledanje na to vprašanje bi pomenilo nezaupanje, do naših ustvarjalcev, pomenilo bi ne videti kakšne ogromne ustvarjalne sile bo razvilo prav to upravljanje pri naših proizva-

jalcih, ker bo ta zakon našim delovnim ljudem še bolj odprl perspektivo njihove prihodnosti, prihodnosti vse naše skupnosti. To dejanje, torej, ne da je prenačeno, temveč je prišlo celo z zamudo...«

V besedah tovariša Tita je skrit odgovor še na eno vprašanje. Na samoupravljanje, se je namreč pogosto gledalo kot na popolno zanikanje etatizma, brez zadostnega poudarjanja pozitivne smeri gibanja k novi, razvitejši družbi. Samoupravljanje se je dejansko v teh svojih začetkih razvijalo kot stalen proces, a ne kot zaokroženi sistem, ker je tudi ono šele ena od prehodnih etap od državnega socializma k bodoči asociaciji svobodnega proizvajalca. Ali, kot je rekel Edvard Kardelj več let kasneje:

»Samoupravljanje ni »izum« jugoslovanske teorije in prakse, kar nam nekateri nepravilno pripisujejo kot zaslug, a drugi kot greh. Ideja samoupravljanja je stara prav toliko kot ideja humanizma in posebno kot med-

narodno delavsko gibanje, zgodovina njegove razredne borbe in zgodovina socialistične prakse.

To je rezultat večnih teženj človeka po svobodi in svobodnem ustvarjanju, obvladovanju objektivnih zakonov narave in družbe, boljšega življenja.»

Samoupravljanje je bila torej edina logična pot v razvoju socializma kot prehodna etapa od kapitalistične h komunistični družbi ter ni nastala niti najmanj slučajno, niti ne kot odgovor na recepte in prakso od zunaj. Nepremišljena in zaletava uvedba samoupravljanja bi imela zanesljivo neprimerne posledice, kot sajenje drevesa brez korenin, uspehi, ki jih je dosegla Jugoslavija pa so sami po sebi zadosten dokaz.

Že tekom 1950 in 1951 leta je bilo s sprejetjem tega zakona storjenega veliko pri samostojnosti podjetij. Prešlo se je na sistem medsebojnega dogovarjanja med podjetji, ukinjen je bil tudi sistem razdeljevanja v trgovini. To pomeni, da se je poleg zagotovljene preskrbe zaposlenih, blago široke porabe lahko prosto kupovalo na tržišču, seveda po višjih cenah. Vse to nikakor ni zadostovalo, zato je vlada tekom leta 1951 pripravila niz ukrepov, ki so dobili ime »novi gospodarski sistem«:

Glavne novosti sistema so bile v tem, da so podjetja že samostojno izdelovala proizvodne plane, to pa pomeni, da samostojno glede na zahteve trga odločajo tudi katere in kakšne izdelke bodo proizvajali. Delavski sveti samostojno razpolagajo s plačnimi fondi in tudi sami določajo višino delavskih plač. S tem je novi sistem rešil enega najtežjih problemov, ki je ostal nerešen v okviru kapitalistične ekonomije. No, s tem je bil opravljen šele prvi korak pri upravljanju delavcev s skupno družbeno reprodukcijo, ker so delavci pričeli upravljati samo z delom viška dela. Novi sistem je tudi pripomogel k temu, da se delo koristi racionalneje, oziroma ne povečuje števila delavcev, pa je v tem času tudi prvič pojnjala »lakota« po delovni sili.

O pomenu novega gospodarskega sistema in vplivu na razvoj samoupravljanja je tovariš Djuro Salaj v »Borbi« novembra 1952 napisal.

»Poln zamah je dobilo delavsko samoupravljanje šele na začetku leta 1952, z uvedbo našega gospodarskega sistema, ko je dobilo tudi svojo materialno osnovo, ko so delavski sveti in upravni odbori tudi pričeli v celoti voditi delo svojih podjetij. Njihova samostojnost pa se je še povečala z ukinitvijo direktij in višjih gospodarskih združenj kot administrativno-operativnih vodstev.«

(se nadaljuje)

J. Petrov

Kazalniki poslovanja za polletno obdobje

V kratki analizi primerjalnih kazalnikov rezultatov poslovanja za polletna obdobja dveh zadnjih let in plana za leto 1985, bomo opazili večja odstopanja v njihovi primerljivosti, kot smo jih bili navajeni. Predvsem močno vplivajo na to spremembe predpisov v razdelitvi celotnega prihodka in zajemanja stroškov, ki jih uveljavljamo s tekočim letom. Tako štejemo sedaj med porabljena sredstva tudi stroške obresti od kreditov za obrat-

na sredstva, ki so v letošnjem polletju izredno porastle, ravno tako visoke negativne tečajne razlike, dalje vse bančne stroške ali stroške plačilnega prometa. Tudi za loge vrednotimo po zadnjih nabavnih cenah, ki jih imamo, po sili tržnih razmer, pri surovini običajno veliko. Več o tem smo slišali že pri poslovnem poročilu za prvo polletje 1985, zato vse problematike ne bomo ponavljali.

črtovanim čistim dohodkom, ker še nismo računali z novimi predpisi in povečanimi datjavami iz dohodka, zato je tudi »planski« indeks toliko manjši od 100. Skoraj za toliko, za kolikor se zmanjšuje čisti dohodek na planiranega, se zmanjšujejo tudi sredstva namenjena za akumulacijo, zato je razumljiv tolikšen padec akumulacije v primerjavi z dohodkom. Če bi dali več za akumulacijo, pa bi morali za toliko zmanjšati sredstva namenjena za OD in druge datjave iz čistega dohodka. Takšen premik pa bi gotovo pomenil več slabšega kot dobrega, zato moremo ustvarjati višjo akumulacijo, za boljši jutrišnji dan, sorazmerno z rastjo OD, le z večjo produktivnostjo dela in zmanjševanjem stroškov na enoto proizvoda.

rasla izločanja iz dohodka (indeksno na 160,5), kar smo že uvodoma omenili kot nestabilizacijski pristop pri siromašenju sredstev OZD:

Za polovico so padla sredstva akumulacije in amortizacije v primerjavi s 0 uporabljenimi poslovnimi sredstvi. Izredno negativen pojav, o katerem smo že govorili. Komaj 60,1 % dosega mo tudi načrtovanega.

Iz 4. kazalnika vidimo za koliko so poskočila 0 uporabljenega poslovnega sredstva na delavca, zato ni čudno, da se le-to tako negativno odraža (pozna) pri vseh kazalnikih, kjer računamo s temi sredstvi.

Tudi celotni prihodek na porabljena sredstva — ekonomičnost je padla za 9 % (na indeksno 91), kar je po eni strani vzrok povečanih porabljenih sredstev na račun novih zakonskih določil, po drugi strani pa povečanih stroškov porabljene surovine oz. repromateriala ob nenehni rasti vrednosti dolarja v preteklem letu.

Ugotovili smo že, da so (kar za 13 x) izredno porasle obresti za kratkoročne kredite za obratna sredstva v letošnjem letu, zato nas ne more presenetiti indeks pri 6. kazalniku. Ta negativni trend se do konca poslovnega leta lahko še poveča, če ne bomo uspeli zagotoviti lastnih obratnih sredstev. Trenutni obeti niso dobri!

V III/2 vidimo, da so več kot trikratno porastla odplačila za investicijske kredite v primerjavi s sredstvi za reprodukcijo, kar je razumljivo ob velikih investicijskih naložbah za kritje kredita.

Naslednje leto, ko bomo primerjali poslovne rezultate z letošnjimi bo primerljivost kazalnikov čistejša, če ta čas zopet ne bomo menjali zakonov o delitvi dohodka, predvsem pa si bomo morali pomagati z lastno pridnostjo in poslovno iznajdljivostjo, da rezultati poslovanja ne bodo še slabši.

V. Keržan

PRIMERJALNI KAZALNIKI REZULTATOV POSLOVANJA					
	1984/VI	Plan 1985/VI	1985/VI	Indeks 1985/1984	1985/plan
I. KAZALCI po 140 členu ZZZ					
1. Dohodek na delavca (v din) in dohodkovna produktivnost	484.698	925.253	682.578	140,8	73,8
2. Dohodek v primerjavi s 0 uporabljenimi poslovnimi sredstvi - rentabilnost v %	31,7	26,7	20,1	63,4	75,3
3. Ustvarjeni OD na delavca v din	387.501	779.555	526.374	135,8	67,5
4. Akumulacija v primerjavi z dohodkom (v%)	37,6	38,5	20,2	53,7	52,5
5. Akumulacija v primerjavi z ustvarjenim čistim dohodkom (v%)	47,1	45,7	26,2	55,6	57,3
6. Akumulacija v primerjavi s 0 upor. pos. sred. (v %)	11,9	10,3	4,0	33,6	38,8
7. OD in sredstva skupne porabe na delavca (v din) meseč. pov.	34.164	69.786	64.666	189,2	92,7
8. Čisti OD na delavca-mes.Ø	22.541	47.099	42.596	188,9	90,4
II. KAZALCI po odloku ZIS					
1. Izločanje iz OD na delavca mesečno povprečje (v din)	7.759	16.020	14.843	191,3	92,7
2. Izločanje iz dohodka na delavca (v din)	97.298	145.697	156.204	160,5	107,2
3. Ak in Am v primerjavi s 0 upor. posl. sred.(v %)	17,8	14,8	8,9	50,0	60,1
4. Pov. uprablj. poslovna sredstva na delav. (v din)	1.531.182	3.465.347	3.382.251	220,8	97,6
5. Celotni prihodek glede na porab. sredstva (v%) ekonomičnost	135,9	136,1	123,8	91,0	91,0
6. Celotni prihodek v primerjavi s pov. upor. obratnimi sred. (v%)	139,9	130,6	133,3	95,2	102,1
7. Ingube na delavca	-	-	-	-	-
8. Dohodek v primerjavi z načrtovan. doh. (v%)	108,5	-	70,0	64,5	-
9. Del OD za OD v primer. z načrtov. znes. (v%)	101,7	-	91,0	89,4	-
III. KAZALCI po odloku o obvezni metodologiji					
1. Sredstva za rep. v primerjavi s 0 uporablje. poslov. sredstvi (v%)	17,8	14,8	8,9	50,0	60,1
2. Odplačila za invest. kredite v primerjavi s sred. za reprodukcijo	6,2	1,8	19,6	316,1	1088,9
Povprečno število zaposlenih delavcev na podlagi delovnih ur	1010	1010	1010	100,0	100,0

Poglejmo po vrsti prvih 8 kazalnikov. Dohodek na delavca je v letošnjem polletju v primerjavi z lanskim polletjem v porastu skoraj za 41 %, dosti večji pa bi bil, če bi letos šteli v dohodek še obresti od kreditov, ki po novem zakonu, kot smo že dejali, bremenijo porabljena sredstva. To se še bolje pozna v indeksu realizacije za leto 1985/VI na plan za isto obdobje, ker v planu razdelitve celotnega prihodka še nismo upoštevali zakonskih sprememb. To se močno pozna še pri nekaterih kazalnikih iz tega stolpca.

Dohodek je nižji od načrtovanega zaradi razbremenitve z obrestmi na kredite in ostalimi stroški, poprečno uporabljena

poslovna sredstva pa so zaradi močnega porasta kratkoročnih kreditov (obratnih sredstev) in 0 uporabljenih osnovnih sredstev v celoti v visokem porastu. Če računsko primerjamo ti dve ekonomski kategoriji, dobimo velik padec izračuna rentabilnosti, indeksno na 63,4. Boljša je primerjava s planskimi podatki zaradi višje načrtovanega dohodka.

Zaradi povečanih dajatev iz dohodka kljub družbenim obljubam za njihovo zmanjšanje v korist stabilizacijskih prizadevanj, se logično zmanjšuje tudi čisti dohodek, zato je indeks primerljivosti kazalnika 3 manjši od primerljivosti kazalnika 1. Mnogo smo tudi pod na-

Pri kazalnikih II od 1 do 9 vidimo pri 1. kazalniku, da so bila tudi izločanja iz OD na delavca večja v letošnjem letu za 91,3 % kot v enakem obdobju preteklega leta, torej so porastla bolj od rasti OD. Ker so bili planirani višji OD od realiziranih, so razumljivo tudi izločanja višja od realiziranih, poleg tega pa nismo načrtovali tudi višjih prispevnih stopenj.

Ob upoštevanju 40,8 % rasti dohodka na delavca (kazalnik I/1), vidimo, da so močnejše po-

Parkirni prostor, ki je služil le nekaj let svojemu namenu. Sedaj postavljamo na njem skladišni šotor.

Nadurno delo v 1. polletju

Oddelek	št.del. 1-6/85	št.nadur 1-6/85	št. nadur 7-12/84
- čistilnica odpadkov	12	115	164
- čistilnica	38	308	477
- mešalnica	5	61	186,5
- mikalniki	41	322	524
- predpredilnica	165	1269,5	2170
- predilnica	558	4274,5	5229,5
- sukalnica	538	4661,5	5057
- efekt sukalnica	40	421,5	305
- vlagalnica	83	739	658
- zbiralnica cev	1	8	49
- zabožarna	4	55	29
- laboratorij	9	72,5	99
S K U P A J	1494	12307,5	14948
- povprečno mesečno	249	2051	2491

II. VZDRŽEVANJE V PROIZVODNEM SEKTORJU

- vzdrževanje v PP	63	954	486
- vzdrževanje v PA	4	27	8
- vzdrževanje v PB	3	22	-
- vzdrževanje v suk.	7	114	33
- valjčkarna	1	8	66
S K U P A J	78	1125	593
- povprečno mesečno	13	187,5	99

III. SEKTOR VZDRŽEVANJA

- mehanična delavnica	48	682	283
- elektrodavnica	42	551	422
- kotlarna	11	184	282
- gradbena skupina	6	148	20
- remont klima naprav	29	583	512
- montaža strojev	20	345	660
- administrativni del.	10	125	64
S k u p a j	166	2618	2243
- povprečno mesečno	28	436	373,5

IV. KOMERCIALNI SEKTOR

- zunanji transport	143	2799,5	2107,5
- administrativni del.	10	118,5	129
S K U P A J	153	2918	2236
- povprečno mesečno	25	486	372,5

V. KADROVSKO SPLOŠNI SEKTOR

- gasilci	21	302	332
- šofer	2	60	105
- administrativni del.	15	85	26
S K U P A J	38	447	463
- povprečno mesečno	6	74,5	77

VI. OBRAT DRUŽBENE PREHRANE

- del. v kuhinji	52	526	825
- povprečno mesečno	9	87,5	137,5

VII. FINANČNI SEKTOR

administrativni del.	3	6	59
- povprečno mesečno	1	1	10

VIII. POČITNIŠKI DOM - NOVIGRAD

- kuhar, upravnik	2	53	-
S K U P A J 1-6/85	1986	20000,5	21367,5
- povprečno mesečno	331	3333,5	3561

V obdobju od 1.1. do 30.6.1985 je bilo za nadurno delo izplačano brutto din 8.060.261,- din, v obdobju od 1.7. do 31.12.1984 pa je bilo za nadurno delo izplačano brutto din 7.088.328,- din.

V mnogih oddelkih so bile opravljene nadure zaradi nadomeščanja odsotnih sodelavcev, ki so bili bodisi na rednem ali bolniškem dopustu. Poleg tega pa še: v proizvodnem sektorju so bile opravljene nadure ob or-

ganiziranem nadurnem delu; vzdrževanje v proizvodnem sektorju je opravilo nadurno delo ob organiziranem nadurnem delu ter zaradi vršitve montažnih del v čistilnici in mikalnici, ter zaradi odpravljanja okvar na stro-

jih in previjanju mikalnikov; v sektorju vzdrževanja so bile v mehanični delavnici opravljene nadure v času, ko proizvodni oddelki niso obratovali, zaradi montažnih del v čistilnici (optomix naprava), zaradi montaže novih strojev v predilnici; v elektro delavnici so bile opravljene nadure zaradi vzdrževalnih del v času, ko proizvodni oddelki niso obratovali, zaradi odpravljanja posledic požara v sukalnici, zaradi nadomeščanja dežurnih električarjev, dela v trafo postaji; delavci gradbene skupine so opravili nadurno delo zaradi betoniranja plošč ob zamenjavi strojev in zaradi vzdrževalnih del v počitniškem domu; delavci remonta klimatskih naprav so opravili nadurno delo zaradi notranjega čiščenja kanalov v dneh, ko proizvodni oddelki niso obratovali, zaradi odpravljanja posledic požara v sukalnici, zaradi dežurstva med prazniki. Montažna skupina je opravila nadure zaradi montaže strojev v predilnici, administrativni delavci pa za urejanje počitniškega doma v Novigradu, odpravljanja nadzorstva iz-

gradnje nove predilnice in zaradi popravil trafo postaje, ter zaradi opravljanja rednega dežurstva; v komercialnem sektorju so delavci pri zunanjem transportu opravili nadurno delo ob organiziranem nadurnem delu, zaradi velikega prihoda surovin. Administrativni delavci pa so opravili nadurno delo ob organiziranem nadurnem delu, zaradi izvajanja rednega dežurstva in opravljanja inventure v skladišču tehničnega materiala; v kadrovsko splošnem sektorju so gasilci opravili nadurno delo, šofer zaradi opravljanja prevozov izven rednega delovnega časa in administrativni delavci zaradi izvajanja rednega dežurstva in opravljanja preizkusov znanja iz varstva pri delu; v obratu družbene prehrane so bile opravljene nadure ob organiziranem nadurnem delu; v finančnem sektorju so bile opravljene nadure zaradi izvajanja rednega dežurstva; v počitniškem domu so bile opravljene nadure zaradi priprave doma na sezono.

V. Bric

Preventivni zdravstveni pregledi

V prvem polletju je bilo na preventivne preglede na Zavod SRS za varstvo pri delu v Ljubljani poslano 123 delavcev. To so bili vozniki viličarjev v sukalnici in notranjem transportu, električarji, delavci pri remontnih skupinah, vzdrževalci strojev, kotlarji, montažna skupina in klimarji.

Rezultati pregledov					
Oddelek	št. pregl. delavcev	zmožnih	zmožnih z omejit.	začasno nezmož.	nezmožnih
Elektro	11	6	5	—	—
Zunanji					
transport	23	20	1	2	—
Vozniki vil.					
sukalnica	17	11	4	1	1
Klimarji	7	3	4	—	—
Meh., mizar.,					
del., kotlarji	21	14	7	—	—
Remont, vzdr.					
strojev, mont.	41	36	5	—	—
SKUPAJ	120	90	26	3	1

Od 120 pregledanih delavcev jih je bilo 90 popolno zmožnih za svoja dela, 26 zmožnih z manjšimi omejitvami, 3 začasno nezmožna in 1 trajno nezmožen za svoje delo. Vsi, ki imajo omejitve, bodo o tem dobili obvestila, prav tako tudi tisti, za katere se priporočajo nadaljne kontrole. Povemo naj, da je bilo pri velikem številu delavcev ugotovljen previsok krvni pritisk. V drugi polovici leta bodo preventivni zdravniški pregled opravljale še delavke in delavci iz sukalnice.

Andrej Krhlikar

Bolniški stalež v prvem polletju letos

1. Prikaz bolniškega staleža (BS) po posameznih mesecih in odsotnost delavcev

Meseci	JAN.	FEB.	MAR.	APR.	MAJ	JUN.	SKUPAJ zam.dnevi 1-6/1985	%	% odsot. delavc.	SKUPAJ zam.dnevi 1-6/1984	INDEXS
Vzroki											
B	1082	1032	1105	1224	1114	1198	6755	51,7	58,7	7069	95
N	74	80	50	54	73	79	410	3,1	3,3	320	128
X	323	218	255	308	287	203	1594	12,2	9,5	1089	146
SKUPAJ (B,N,X)	1479	1330	1410	1586	1474	1480	8759			8478	103
% BS	6,5	5,9	6,0	6,7	6,5	6,7	6,4			6,3	
NP	564	534	571	619	626	529	3443	26,4	14,3	2403	143
NS	107	151	209	112	166	118	863	6,6	14,2	801	107
SKUPAJ (B,N,X, NP,NS)	2150	2015	2190	2317	2266	2127	13065	100	100	11682	111
%	9,4	9,0	9,4	9,8	10,0	9,6	9,5			8,7	
% št. od- delavcev	15,7	18,3	19,9	18,0	17,6	17,9	18,0				

Legenda: B (bolezni)
N (nesreče na delu ob prihodu na delo ter z dela)
X (nesreče izven dela)
NP (porodniški dopust)
NS (nega in spremstvo družin.člana)

V prvih šestih mesecih letošnjega leta je bilo zaradi vseh vzrokov odsotnosti (tabela 1) zamujenih 13 065 delovnih dni ali 9,5 %. Od tega zaradi bolezni, nesreč na delu in izven dela 8 759 delovnih dni ali 6,4 %. Bolniški stalež je tako v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta v porastu za 3,0 %. Pri tem ugotavljamo, da je vzrok povečanja v večjem številu zamujenih delovnih dni zaradi nesreč na delu, ki so v porastu za 28 % in zaradi nesreč izven dela, katerih število zamujenih dni se je povečalo za 46 %.

Pri primerjavi števila odsotnih delavcev med letoš-

njim in lanskim prvim polletjem je razvidno, da se je število odsotnih delavcev povečalo pri vseh vzrokih odsotnosti, razen pri izostankih zaradi bolezni in nesreč na delu, kjer so vključene ne samo obratne poškodbe temveč tudi poškodbe nastale na poti na delo in iz dela.

Od skupnega števila zaposlenih (povprečno 1 027 mesečno) je bilo odsotnih v letošnjem prvem polletju zaradi bolezni, nesreč na delu in izven dela, porodniškega dopusta ter nege in spremstva družinskega člana povprečno 18,0 % delavcev oz. samo zaradi bolezni, nesreč na delu in izven dela 12,8 %.

2. Bolniški stalež v oddelkih

Oddelki	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	SKUPAJ zam.dnevi 1-6/85	%	% odsot- nih delav.
Vzroki														
B	64	751	1548	634	690	99	1607	91	497	320	454	6755	4,9	10,5
N	89	70	45	14	25	-	107	-	-	-	60	410	0,3	0,6
X	18	76	266	233	111	88	216	-	291	-	295	1594	1,2	1,7
SKUPAJ B,N,X	171	897	1859	881	826	187	1930	91	788	320	809	8759	6,4	12,8
% BS	3,8	5,7	5,7	11,1	10,2	5,2	6,4	4,5	19,3	11,3	3,2	6,4		
% št. od- del.	2	15	33	12	9	3	30	2	9	4	13			

Legenda:
I. - štist. + mikaln. + štist.odpad.
II. - predpredilnica
III. - predilnica bombaže in sintetične
IV. - rez. predilnice
V. - obratn.vzdržev. celotne predilnice
VI. - ostali v predilnici
VII. - sukalnice + sukaln.efektn.suk.
VIII. - obratno vzdržev.sukaln. + sukaln.efektn.suk.
IX. - zabojašna + zbiralnica cev
X. - ostali v suk. + efektn.suk.
XI. - ostali sektorji

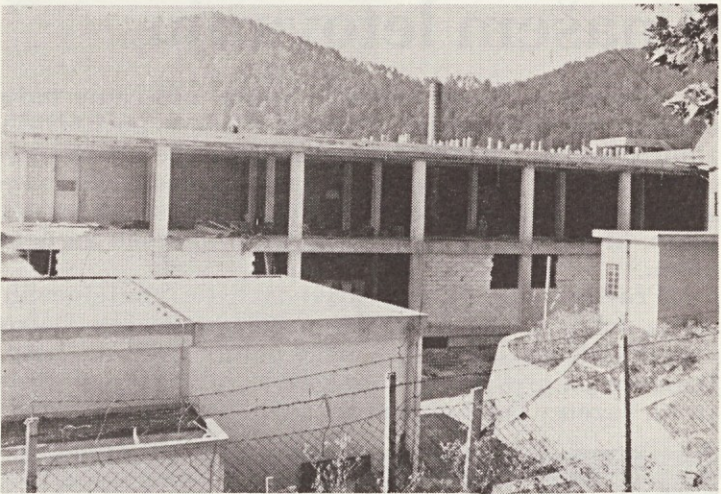
Kakšen je odstotek bolniškega staleža v posameznih oddelkih je razvidno iz tabele 2. Kot že nekajkrat do sedaj je ta ponovno najvišji v oddelkih kjer so zaposleni delavci z zmanjšano delovno zmožnostjo (npr. zbiralnica cev in zabojašna 19,3 %, povprečni odstotek z dela pa je znašal 28,3 %).

Med posameznimi oddelki, kjer se delo opravlja v treh izmenah pa je na prvem mestu po številu zamujenih

dni oddelk sukalnice in sukalnice efektnih sukanecv. Odstotek bolniškega staleža znaša 6,4 %, povprečni odstotek odsotnih delavcev pa 13,2 %.

Kot je razvidno, je višina bolniškega staleža odvisna ne samo od števila odsotnih delavcev, temveč tudi od dolžine trajanja odsotnosti z dela in od števila delovnih dni, ki jih opravijo v posameznem oddelku.

Jolanda Jakič

Prizidek je sezidan. V začetku avgusta so polagali izolacijo na streho.

Usposabljanje za naziv »pomožni tekstilec«

Že tri leta opazamo, da se učenci tukašnjih osnovnih šol vse manj odločajo za nadaljnje izobraževanje po skrajšanem programu za pomočnika tekstilnega mehanika. Letos pa se je na 15 razpisanih štipendij za II. izobrazbeno stopnjo prijavil le en kandidat. Vse manjši interes učencev za tovrstno obliko izobraževanja in nepodeljene kadrovske štipendije so nas vzpodbudile, da v okviru lastne delovne organizacije letos prvič organiziramo trimesečno usposabljanje za naziv: pomožni tekstilec.

Program usposabljanja za pomožnega tekstilca je verificiran in ga je sprejela skupščina uporabnikov in izvajalcev v posebni izobraževalni skupnosti za tekstilne usmeritve na seji dne 25. 6. 1984. Namenjen je delavcem, ki se usposabljaajo za dela in naloge I. stopnje zahtevnosti, in tistim osebam, ki jih na usposabljanje napoti Skupnost za zaposlovanje. Udeleženci izobraževanja po programu usposabljanja so osebe, ki so zaključile osnovnošolsko obveznost in se niso vključile v programe srednjega izobraževanja, ali pa v teh programih niso bile uspešne. V programe usposabljanja se bodo vključevali tako mladina kot odrasli brez strokovne izobrazbe, ki se bodo na novo zaposlovali ali se preusmerili v tekstilno stroko, kjer se bodo želeli usposobiti za enostavna dela in naloge.

Praktični del bo v neposredni proizvodnji. Udeležence pa bomo usmerjali v tista dela in naloge, ki jih bodo kot delavci opravljali po končanem programu usposabljanja.

Teoretični del bo v učilnici in obsega 114 ur.

Zagotoviti moramo minimalne materialne in kadrov-

ske pogoje za izvedbo tega programa, kot so: prostori oziroma učilnice, delavnice, delovni pripomočki, varnost udeležencev in potrebna strokovnost ter usposobljenost izvajalcev.

Ob koncu usposabljanja dokaže udeleženec s preizkusom znanja pred komisijo, da je osvojil vsebino programa.

Delegati delavskega sveta so sklenili da uvedemo 1. stopnjo usmerjenega izobraževanja usposabljanja za naziv pomožni tekstilec.

Usposablja se za dela in naloge: snemalci, čistilci strojev, notranji transport, upravljanje dvigal, vlagalci.

Pogoj za sprejem na usposabljanje je uspešno končanih 8 razredov osnovne šole (izjemoma tudi 7):

Udeleženci usposabljanja bodo v času usposabljanja nagrajevani po določenih 28. členu pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka ter delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

V to usposabljanje vključeni delavci bodo s prvim dnevom sprejeti v delovno razmerje, mlajši od 15 let, pa po izpolnitvi te starosti.

Pouk prične v ponedeljek, 2. septembra 1985.

O našem letovanju

Navada je že, da enkrat v sezoni obiščemo naše delavce na zasluženem odmoru v naših počitniških zmogljivostih. Zanimanje ob razpisu priča, da se vedno več delavcev odloča za tak način dopustov, za marsikaterega pa je to edina možnost. No, dosti pa je tudi takih, ki dopust ne izrabijo za oddih, ampak za delo doma.

Pravilo je že, da se v prikolicah oz. kontejnerjih ne da dobiti prostora dve leti zaporedoma. Šele vsako drugo ali tretje leto lahko pride posameznik na vrsto. Drugače pa je v Novigradu, kjer je za vse dovolj prostora, razen v špici glavne sezone.

Iz Fažane na Brione vas popelje ta ladja. Cene so zaso-
ljene.

FAŽANA

Ko sem tokrat prišel v Fažano so tam letovale družine naših sodelavk Hajrije Bajrič, Marije Perič in Tončke Kunstelj. Slednje nisem našel, ker so bili gotovo že kje na obali. Člane prvih dveh pa sem, po daljšem iskanju, ker so letos dve prikolici premaknili drugam, našel ob kavi. Prisedel sem in stekel je pogovor o marsičem.

V celoti so zadovoljni. Potovali so z vlakom, nato s taksijem. Kar se kupi v trgovini ni dražje, kot bi bilo doma. Ves čas so imeli lepo vreme in žal jim je, da je to bil že predzadnji dan letova-

nja. Na Brione niso šli, ker je predrago okrog 1500.—din za enega, ne glede na starost — to pa je za štiričlansko družino že 3—4 dneve prehrane. Ni pa šlo drugače, kot da bi besedo napeljali še na domača, litijska tla. Pogovarjali smo se o stanovanjskih problemih. Na dopustu je pač čas, da se bolj razmišlja o domačih problemih. Spraševali so npr. ali bi bilo možno dobiti posojilo za izboljšanje predilniškega stanovanja na Stavbah — npr. vgraditev kopalnice? Ko smo se poslovili, sem si še ogledal kamp. Nova je bila restavracija na plaži, kjer cene niso zasoljene. Za kruh pa čakajo v vrsti.

Družini Hajrije Bajrič in Marije Perič pred prikolico.

Na plaži v Fažani je dosti možnosti za rekreacijo.

Avtokamp Runke ni nikoli prenatrpan.

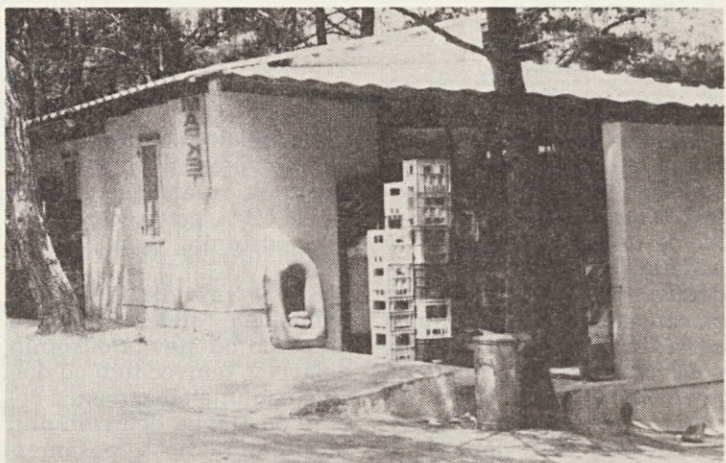
RUNKE

Ko sem uro za tem prišel v Runke in sem za začetek obhodil kamp, sem opazil, da je več šotorov kot prejšnja leta. Ker pa tla niso povsod ravna, tu sploh ni gneče. Imajo novo trgovino, to pa je tudi vse.

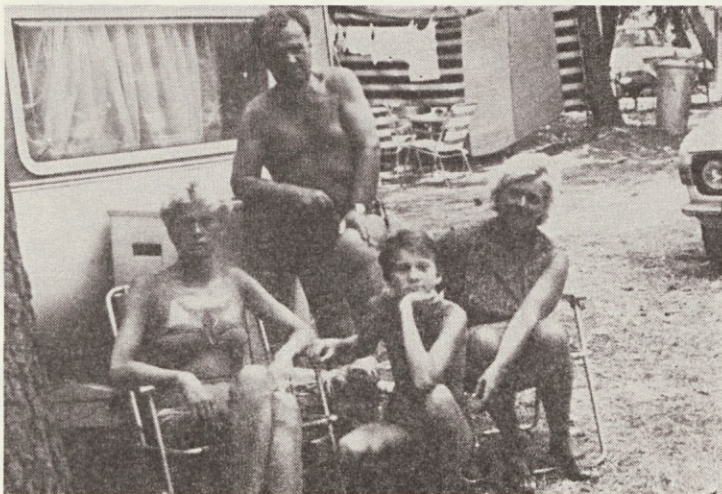
Tokrat so tam letovale družine Marjana Juga, Nade Brežan in Ljube Kovič. Prvih dveh ni bilo doma, pa tudi po napornem iskanju na

vročem soncu ob obali jih nisem našel. Obala je tam zelo razgibana. Našel pa sem plažo, 5—10 minut hoda, kjer se lahko kopate »zgoraj in spodaj brez«.

Tov. Ljuba je povedala, da zanjo tu ni nič novega, tu je že letovala, vseh ji je, čisto morje, globoka senca itn. Ni pa preveč varno. Sosedu so neznani tatovi iz zaklenjene prikolice vzeli večjo vsoto denarja. Dobro bi bilo v bodoče na to bolj paziti.

Nova trgovina v Runkah.

Edini, ki sem jih našel doma v Runkah, so bili Ljuba Kovič s hčerko in vnukinjo. Na sliki je še Ljubin svak Lado Cerar.

Osebe v Novigradu, ki je skrbelo, da so se gostje dobro počutili. Od leve: Boris Jarm, Justina Obermajer-Pirš, Metka Zagorc, Ana Ahac, Hilda Tišler, Veno Pajer, Nada Lovrič, Danica Miklavčič, Silva Orož, Pavla Sernec, Peter Žigante, Magda Šajnovič, Mateja Brežan in Elica Vizlar.

NOVIGRAD

Teden dni kasneje sem obiskal letovišče v Novigradu. Nič novega. Od daleč čutiš, da tu vlada red — hrana ob določenem času, marljive strežnice ves dan ne miruje-

jo, v kuhinji se potijo kuhar in kuharica in vsi ostali se trudijo, da so gostje zadovoljni. Vsi, s katerim sem govoril, so bili zadovoljni. Preveč hvale pa škodi, zato sem zapisal le, kar mi je povedal upravnik Veno Pajer:

Na naši plaži je tudi dosti tujcev.

Počitek po kosilu: Franc Razpotnik z družino.

»Polovica sezone je za nami — hišice so zasedene, posebnih težav ni, na trgu je dovolj hrane.

Kljub temu, da so se pred nedavnim cene osnovnih živil močno povečale, cen pensionov ne bomo spreminjali. To bomo čutili ob končnem obračunu. Zaradi podražitev tudi nismo zmanjšali količine obrokov. Sadja je letos manj in je slabše kot lani ob tem času. Avgusta bo večja izbira.

V točilnici gredo najbolj v promet pivo, oranžada, radenska. Naša pijača je vedno hladna in s kislo vodo redčijo vino, ki ga prinesejo iz kleti, ker je ceneje.

ko so bili tu Drago Cerkvenič, Lado Deželak in Ivan Antoni, ki so se s svojimi instrumenti dobro ujemali. Sploh pa je ta izmena poskrbela še za posebno razpoloženje, ko so pripravili celovečerni program — igralci so se preoblekli v delovno osebje in nas tako zamenjali. Za vsakega so pripravili verz na znano melodijo. Za to se jim še enkrat lepo zahvaljujem.

Kasneje pride še del bratov iz ansambla »Ržiški fantje« nato pa še Ado Bola, ki sam nadomesti cel orkester. Še bo veselo.

Imamo pa težave s pomanjkanjem vode. Pritisk je tako slab, da v zgornjih sani-

Na pomolu. Eni not, drugi ven.

Sicer pa iztočimo na začetku izmen vedno več pijače kot proti koncu, ko pričnejo gosti bolj štediti.

V kuhinji imamo mladega kuharja Borisa Jarma. Kuha zelo kvalitetno, le kdaj pa kdaj ima še težave s količino. Vsi se trudimo v tej vročini kot se moremo.

Za družabno življenje poskrbijo gostje sami. Bolj veselo je v tistih izmenah, ko letujejo kakšni muzikanti. Tako je bilo v izmeni med 10. in 20. julijem zelo živahno,

tarihah popoldan tuša ne moremo uporabljati. Vzrok za to je suša, pa tudi veliko število gostov nasploh.

Pri nas je zasedenost večja kot lani v takem času. Kar 100 ljudi je več vpisanih, tako so tudi hišice bolj izkoriščene. Ljudje spoznavaajo, da se še da poceni letovati. Več kot prejšnja leta je tudi naših delavcev iz drugih republik.

(Nadaljevanje na 8. strani)

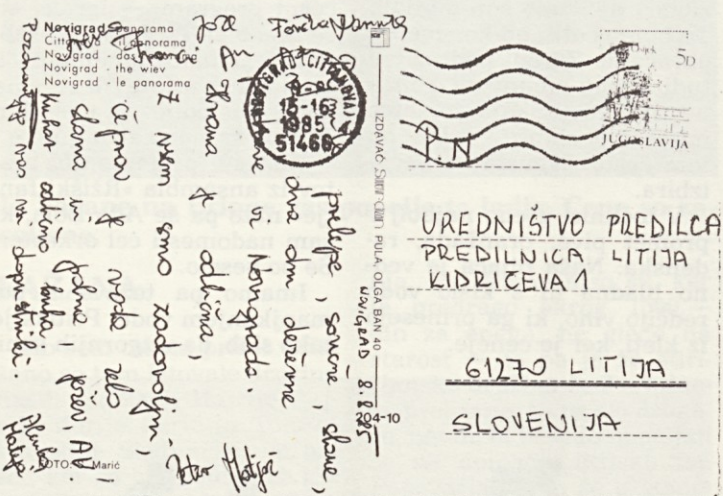
(Nadaljevanje na 7. strani)

Plaža je na novo urejena, zato pa tudi privabi dosti gostov iz drugih hotelov ali privatnih sob. Okoli tretjina je takih na plaži. Teh ne more-

mo preganjati z obale, prepovemo jim lahko le parkiranje avtomobilov na območju našega doma. Poleg plaže jih privlači še igrišče za otroke, točilnica in sanitarije.

Balinišče v Pineti je dobro izkoriščeno.

Sodelavci, ki so letovali v Novigradu (Franci, Ani, Irena, Jože, Tončka, Darinka, Peter, Matjaž, Alenka, Mateja in še drugi), nas pozdravljajo. Z vsem so bili zadovoljni, le ježi so jih boleli.

PUNAT

Kako pa je v avtokampu PILA v Puntu na otoku Krku, kamor smo lani postavili

dva bivalna kontejnerja, vam lahko povem kar sam, ker sem tam letoval v sredi-

Vhod v avtokamp »Pila«, Punat. Pred zapornico je »Cona čekanja«, od koder se je najbolje odpraviti peš, in poiskati počitniške kontejnerje.

Naša bivalna kontejnerja, okrog njih pa mladi borovci in dosti prostora.

ni avgusta. Tam je bila tokrat še družina predice Marije Cilenšek.

Prostor v kampu je lepo izbran, na ravnem, v miru, medtem ko ima večina drugih delovnih organizacij nagnete prikolice kot sardine v konzervi. Tudi mesto Punat je prijetno. Leži ob vходу v zaliv — laguno, sredi katerega je otoček Koš-

ljun, in vse skupaj nas lahko spominja na Bled. V Punatu je prav zato tudi ena največjih marin v Jadranu. Naš kamp je ob robu mesta, do centra pa vodi lepa sprehajalna pot ob morju, do koder je manj kot kilometer. Tu se dobi v trgovinah tudi tisto, česar v kampu zmanjka. Tržnica je tudi cenejša. Po bencin pa morate v mesto Krk (8 km).

Plaža v kampu »Pila«. Taka prazna je le zgodaj zjutraj.

Prikolice drugih delovnih organizacij so preveč nagnetene. Kje so predpisani trije metri, kot bi moralo biti razmaka med posameznimi prikolicami ali šotori?

Barba vas popelje za 100 din do bližnjega otoka Košljun.

Obala je lepo urejena, predvsem za neplavalce. Zaradi tega pa je v kopališču vedno gneča. Malo dlje, proti sosednjem kampu Akapulka pa se lahko sončite in kopate bolj sami. Tam je tudi večina kopalcev brez tekstilne opreme.

Kaj pa pomanjkljivosti? Nikjer ni tako idealno, da jih ne bi bilo. Sanitarij je v kampu premalo, zato so tam, za vsa opravila, skoraj vedno vrste. Ko nam bodo napeljali vodo, za nas teh težav ne bo več. Kontejner je s teraso in nadstreškom prijetno biva-

Tako pa je na tej plaži čez dan. Na levi je bife, kjer nikoli ni bilo vrste. Dobra in hitra postrežba. Pijača je bila vedno hladna, pa ne predraga.

Sprehajalna pot, rezervirana za pešce vodi od kampa do centra mesta, ves čas ob morju.

lišče za štiričlansko družino. Večim bi bilo že tesno. Terasa je premajhna, saj stoji vrtna miza pred vhodom, zunanji sedeži pa kaj lahko zgrmijo kakšnih 30 cm nižje, kar predstavlja nevarnost za ljudi. Čudno, da tega ni opazil naš varnostni inženir, ki je lani tam prvi letoval. Ne bi bilo slabo, če bi naredili nizko ograjo. Podaljšani nadstrešek pa bi nudil še več sence, tudi oknu spalnice.

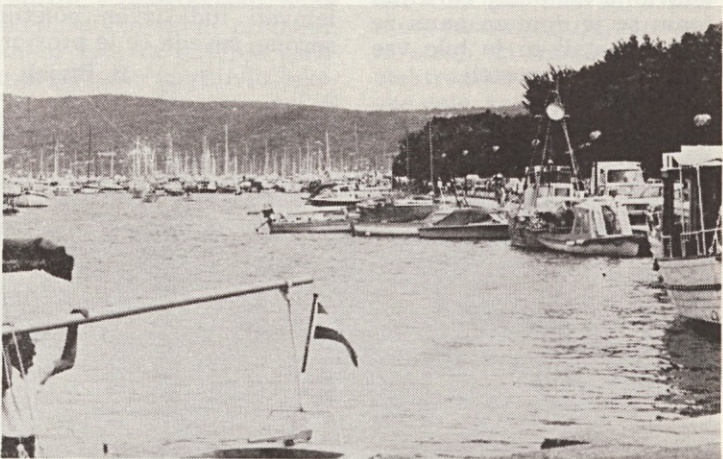
V juliju je menda zmanjkalo kruha v trgovini že ob 9. uri, medtem ko ga je bilo avgusta ves dan dovolj. Takrat je že manj ljudi in kaže, da je tu bolje letovati avgusta kot julija, še najlepše pa je v septembru, kar si pa lah-

ko privoščijo le tisti, ki nimajo šoloobveznih otrok.

Na koncu pa še nekaj, kar se je marsikomu zgodilo na začetku. Pot do kampa je slabo označena. Tudi v recepciji v kampu ne vedo, kje imamo naše kontejnerje. Vsaj jaz tega nisem tam zvedel. Približno sem se pozanimal že prej, sosedi pa so za iskanje porabili kar dve ali tri ure. Prihodnjic pred sezono bomo podrobno opisali pot do naših hišic, na našem največjem otoku Krku.

Ker pa je pomanjkljivosti manj kot ostalega, ostane po letovanju lep vtis in kar se mene tiče, bi se še rad vrnil tja.

M. Malenšek

Ena največjih marin na Jadranu — paša za oči.

Marija Cilenšek z družino in Malenškovi so bili z letovanjem na Krku zadovoljni. (Nadaljevanje na 10. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)

Ni pa morje vse, tudi na Gorenjskem je fletno**GOZD MARTULJEK**

Za letovanje v Gozd Martuljku se v glavnem odločajo isti dopustniki. Tisti, ki niso za hrup, se tu resnično spočijejo, kajti v Macesnovem gaju vlada pravi gorski mir. Seveda pa ni nujno, da počivate le v domu, saj so prav prijetni krajši izleti v bližnjo in daljno okolico. V pošteev pride tudi gobarjenje in nabiranje ostalih gozdnih sadežev. Za daljše pohode pa potrebujete že osebni avto ali pa avtobus. Privoščite si lahko tudi skok čez mejo, saj sta mejna prehoda v Ratečah in na Korenu kar blizu.

Tudi letos nas je ob prihodu prijazna upravnica, ki je obenem tudi kuharica, pristrčno sprejela in zaželela prijetno bivanje. V tem julijemskem tednu dom ni bil najbolj zaseden, saj nas je letovalo le 10, kapaciteta pa je 34. Upravnica Marija, ki je v domu že okoli 10 let pravi, da so prejšnja leta pričeli dopustniki z letovanjem na morju, kasneje pa so prišli še v Gozd Martuljek. Izgleda pa, da bo takšnega dvojnega letovanja vse manj. No kljub temu se je dom za nami že bolj napolnil in je bilo vse manj praznih postelj.

Tovarišica Marija spozna vsako leto tudi več kot 50 predilničarjev, sama pa še nikoli ni letovala v našem domu v Novigradu. Počitek v senci macesnov, krajši in daljši izleti, zvečer pa gledanje TV programa in dopustniški dnevi minejo kar prehitro. Pohvaliti moramo se-

Upravnica in kuharica Marija (Foto: B. B.)

veda tudi obilno in okusno hrano, kuharica oziroma upravnica pa pravi, da tudi z litijskimi dopustniki v glavnem nikoli doslej ni prišlo do nesporazumov in je z njimi zadovoljna.

Tistim, ki se zanimajo za letovanje v Martuljku naj še povemo, da je možno v domu letovati tudi izven poletne sezone, seveda če je prostor.

B. Bizjak**Počitniški dom Slovenijalesa v Macesnovem gaju (Foto: B. B.)****Izid žrebanja nagradne križanke**

Da smo našli tri pravilno rešene križanke smo morali izžrebat sedem križank.

Izžrebani so bili: **Marija Plankar** (sukalnica) 400.— din, **Ivanka Bučar** (upokojenka) 250.— din in **Antonija Marzidovšek** (sukalnica) 150.— din.

Iz Gozd Martuljka so možni številni izleti:**Planinski dom v Tamarju (Foto: B. B.)****Letalnica v Planici (Foto: B. B.)****Trop ovac na Vršču (Foto: B. B.)**

Ugotovitve republiške inšpektorice za delo

Obisk inšpekcijskega organa vsekakor pomeni tudi preverjanje stanja na področju varstva pri delu v delovni organizaciji. Kljub splošni ugodni oceni pa so bile ugotovljene nekatere pomanjkljivosti, ki jih moramo v odmerjenih rokih odpraviti.

Pomanjkljivi so bili samoupravni akti (pravilnik) iz varstva pri delu, kjer ni bilo določeno kakšne zdravstvene pogoje morajo izpolnjevati učenci usmerjenega izobraževanja na proizvodnem delu in kdo odgovarja za njihovo varno delo.

Na kratko. Vsak učenec mora od šole prinesiti zdravniško spričevalo oz. potrdilo, da je zdravstveno sposoben za opravljanje proizvodnega dela. Popolno odgovornost za njihovo varno delo pa prevzamejo inštruktorji. V pravilniku tudi ni bilo seznama delovnih priprav in naprav, ki se morajo periodično pregledovati in roke pregledov. Te dopolnitve je sprejel delavski svet na seji 29. julija.

V posameznih proizvodnih oddelkih je treba popraviti poškodovana tla in zarisati transportne poti. Seveda pa se morajo potem te oznake tudi upoštevati.

Po izvršeni rekonstrukciji klimatskih naprav v nekaterih oddelkih bomo morali opraviti letne in zimske meritve mikroklimne (temperature, vlage, hitrosti, gibanja zraka); ropota in osvetlitve. Od občinskega upravnega organa moramo pridobiti tudi uporabna dovoljenja za tovarna dvigala.

Ob pregledu je bilo ugotovljeno, da ob posameznih strojih manjkajo izobešena pismena navodila za varno delo, predvsem v čistilnici odpadkov in še na nekaterih drugih mestih.

Mojstri morajo zagotoviti, da imajo ob strojih z vrtečimi vreteni delavke ustrezno povezane ali pokrite lase tako, da jih vrteče vreteno ne more zagrabit.

Marija Babšek v novi delovni obleki.

Opozorjeni smo tudi bili, da preventivne zdravstvene preglede delavcev lahko izvaja le zdravnik medicine dela oz. oseba, ki jo on pooblasti.

Ugotovljeno je bilo tudi, da izpolnjujemo pogoje za delo žensk v nočnem času.

Andrej Krhlikar

Učinkovitejši, pa tudi dražji način gašenja

Haloni

V zadnjem času se mnogo sliši o novem gasilnem sredstvu, o halonih. Prvi so uporabili halone v ZDA, leta 1930, pri nas šele v zadnjem času, z razvojem elektronike.

Haloni so halogenizirani ogljikovodiki, ki jih imenujemo halone. V ogljikovodikih, na primer v metanu (CH_4) lahko nadomestijo enega ali več vodikovih atomov s halogeni (klor, brom, jod in fluor). Tetraklormetan ima nadomeščene vse štiri vodikove atome s klorom. Zaradi enostavnosti označujejo število atomov s številkami. Prva označuje

ogljikove, druga fluorove, tretja klorove, četrta bromove in peta jodove atome. Potemtakem je označba Halon 1211 spojina, ki ustreza kemijski formuli CF_2ClBr .

Take spojine imenujemo halogeni derivati nasičenih ogljikovodikov ali skrajšano haloni. Vsak od halogenih elementov daje spojini posebno lastnost. Tako flor poveča stabilnost nastale spojine in zmanjšuje strupenost. Klor v spojini poveča moč gašenja, ta se še poveča, če je v spojini tudi atom broma. Največji učinek gašenja nastane, če se v spojini nahaja tudi element jod. Ta spojina pa je predraga, da bi jo uporabljali v

gasilstvu za gašenje. Haloni delujejo antikatalitsko na gorenje. Princip njihovega delovanja je v tem, da pri vseh izpolnjenih pogojih gorenja preprečuje spajanje gorljive snovi s kisikom. Tako ogenj ugasne, ne da bi ga zadušili ali ohladili. Še najbolj primerno bo, če rečemo, da haloni požar zastrupljajo. To tem bolj zato, ker so haloni spojine združenih elementov klora, broma, flora. Haloni v stiku s plameni razpadejo, proste molekule broma, fluora in klora pa se bliskovito spojijo z molekulami gorljive snovi in preprečijo, da bi se le-te spojile s kisikom. Čim hitreje tekoča spojina v plamenu razpada v posamezne elemente tem hitreje se prične proces zaviranja oksidacije, do popolne prekinitve gorenja.

Halon 1211 (CF_2ClBr) Difluorklorbrommetan je zelo učinkovit, električno nevoden, na predmetih, ki so prišli v dotik s tekočino ali hlapi, ne pušča nobenih sledi. Za človeški organizem ni nevaren v koncentraciji do 4 % pri gašenju v zaprtem prostoru v trajanju do 1 minute. Po gašenju je potrebno prezračiti prostor zaradi hlapov, ki so nastali pri razpadu gasilne tekočine. Gasilna tekočina zelo hitro hlapi in ne deluje škodljivo na materiale in najbolj precizne mehanizme. Na primer, elektronske naprave v PTT centrih, radio centrih, televizijskih centrih, v železniškem, letalskem, pomorskem prometu, kakor tudi za gašenje začetnih požarov vnetljivih tekočin, plina in drugih snovi. S haloni ne smemo gasiti lahkih kovin. Halon 1211 ima zelo dober gasilni učinek in

ga pri nas največ uporabljamo. Poznamo še 1301 (CF_3Br) in ga uporabljajo v ZDA in v Evropi, 2402 ($\text{C}_2\text{F}_4\text{Br}_2$) se uporablja v Italiji in SZ 1202 (CF_2Br_2) ta halon je strupen in ga rabimo za gašenje letalskih motorjev.

Glede na količino, ki je v gasilnih aparatih ločimo ročne in prevozne aparate. Ročni gasilni aparati so:

HL 1, 2, 3 in 6 kg.

Imamo še prevozne HL 25 in 50 kg. Te vrste aparatov najlažje spoznamo po manometru, ki je vgrajen na ventilu in nam kaže pravilno delovanje aparata. Posoda je napolnjena do 2/3 s tekočino halona, nad tekočino je pogonski plin dušik (N) pod tlakom 8–12 bar, ta pritisk je na manometru označen z zelenim poljem, če je kazalka na zelenem polju je aparat izpraven za delovanje.

Ročne gasilne aparate Halon se da pritrditi tudi na strop, obešene z glavo navzdol, tako ščiti določeno napravo, ki jo ogroža požar. Aparat mora imeti sprožilno napravo, podobno kakor Sprinkler, ki se pri določeni temperaturi aktivira in samodejno pogasi požar.

Cena halonov je nekoliko večja od ostalih gasilnih aparatov, vendar je gasilna moč halonov zelo velika, tudi do štirikrat večja od CO_2 . S tem gasilnim sredstvom v Predilnici še ne razpolagamo. Vendar tudi pri nas se v zadnjem času vgrajujejo moderni stroji, ki imajo vgrajeno elektroniko in fine mehaniske dele, katere bi bilo dobro zaščititi s podobnim gasilnim sredstvom.

Cirar A.

Poškodbe v juliju

Pri struženju batnice je strugarja Ivana Grobljarja prijel med vijak linete in prirobnico ohišja batnice in mu poškodovalo sredinec desne roke.

Ko je mikalec Stanislav Dolanc šel po lestvi iz mikalnika Herget, je stopil mimo prečke na tla in si zvil levo nogo v gležnju.

Pri odstranjevanju navitih bombažnih vlaken z raztezalnega valjčka prstančnega predilnega stroja, je snemal ki Mojci Matoz spodletela medeninasta kljukica in jo uredila v dlan leve roke.

OPOZORILO: V zadnjem času so bili primeri, da se posamezne poškodbe prijavljajo več dni po nastanku. Opozarjamo, da se poškodbe, ki ne bodo preko mojstra ali poškodovanca osebno prijavljene v predpisanem roku (24 ur po nastanku) ne bodo

priznale kot poškodbe na delu.

Andrej Krhlikar

Še kratko dopolnilo poročila o poškodbah iz prejšnje številke

V poročilu so bile upoštevane samo poškodbe zaradi katerih so bili delavci v bolniškem staležu. Niso pa zajete poškodbe na delu ali na poti, ki niso zahtevale staleža oz. so delavci koristili redni dopust. Takšnih poškodb je bilo 14 in sicer v predpredilnici 1, predilnici bombaža 5, sukalnici 4, efektni sukalnici 1, zunanjem transportu 2, kadrovsko-splošnem sektorju 1.

Andrej Krhlikar

Delo dijakov med počitnicami

Med letošnjimi šolskimi počitnicami smo se v delovni organizaciji ponovno odločili za zaposlitev dijakov in študentov, toda letos nekoliko drugače kot leta poprej. V Litiji je pričel v juniju s svojo dejavnostjo Študentski servis, ki deluje v okviru občinske konference ZSMS Litija, kot enota Študentskega servisa iz Ljubljane. Postopek zaposlitve dijakov oziroma študenta preko servisa je za delovno organizacijo dokaj enostaven in veliko cenejši, kot pred letom, ko je bilo potrebno opraviti celotni postopek sklenitve delovnega razmerja za določen čas, ki se v ničemer ne razlikuje od postopka sklenitve delovnega razmerja za nedoločen čas.

Študentskemu servisu v Litiji smo posredovali vse možne zaposlitve v času poletja. V letošnjem letu smo prijave za zaposlitev zbirali v delovni organizaciji, sami smo opravili tudi razporeditve in nato sezname posredovali servisu. Vsi prijavljeni študenti in dijaki so se morali včlaniti v servis. Član servisa pa lahko postane vsak redni študent s stalnim prebivališčem v Sloveniji in vsak srednješolec z dopolnjenim 16 letom starosti, izjemoma se lahko posreduje delo tudi mladim, z dopolnjenim 15. letom starosti. Mlajši pa se preko servisa ne morejo zaposliti.

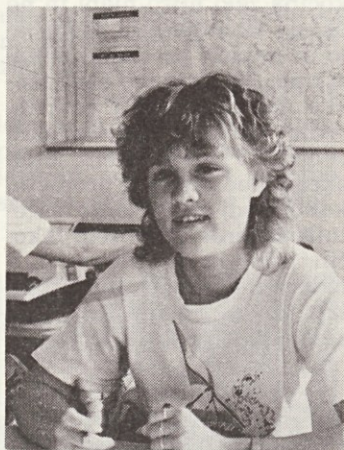
Dijaki so na servisu prejeli napotnico za delo. Na podlagi napotnice se opravi delo in delovna organizacija po opravljenem delu opravi obračun. Obračuni se posredujejo servisu, ki dijaku izplača nagrado, naročnik, delovna organizacija pa je dolžna plačati servisu 10 % manipulativnih stroškov.

Povprašali smo nekaj dijakov, kaj menijo o takšnem načinu zaposlitve in kako se počutijo na delu v našem delovnem kolektivu.

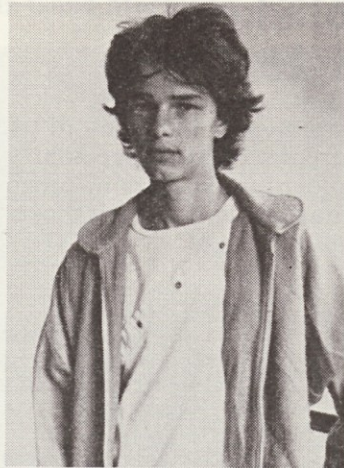
Vesna AJDONIK dela v Predilnici med letošnjimi počitnicami že četrty, letos prvič v skupnih službah, v komercialnem sektorju. Prva tri leta je delala v proizvodnji, v oddelku sukalnice. Delo v komercialnem sektorju ji je izredno všeč, saj bi lahko rekli, da opravlja že del svojega poklica, za katerega se je odločila. Vesna je na-

mreč v letošnjem letu končala 3. letnik Ekonomske srednje šole, drugo leto pa se bo odločila za zaposlitev. Postopek za ureditev dela med počitnicami se ji je zdel prejšnja leta enostavnejši, kljub temu, da je morala na zdravniški pregled. Letos preko servisa, pa je še vedno preveč nejasnosti glede urejanja hranilnih knjižic, kamor ti nakažejo nagrado. Stvari moraš urejati v Litiji in v Ljubljani.

TOMAŽ VEHOVEC dela letos drugič. Lani, je delal pri zunanjem transportu, letos pa bo delal mesec in pol pri montažni skupini. Kljub temu, da dela v težkih delovnih pogojih (vročina, prah); je z delom zadovoljen. Pomaga pri montaži novih strojev in demontaži starih pristančnih predilnih strojev. Delavci montažne skupine mu radi pomagajo in svetujejo, da delo bolje opravi. Za zaposlitev med počitnicami se odloči predvsem zaradi denarja.

Avgust POŽUN je delal letos med počitnicami prvič, v oddelku predpredilnice. Njegova naloga je bila, da je pobiral odpadke iz sesalnih komor. Delavci v predpredilnici so ga lepo sprejeli in kljub temu, da je delal le mesec dni se je uspešno vključil v delovni team tega oddelka. Z

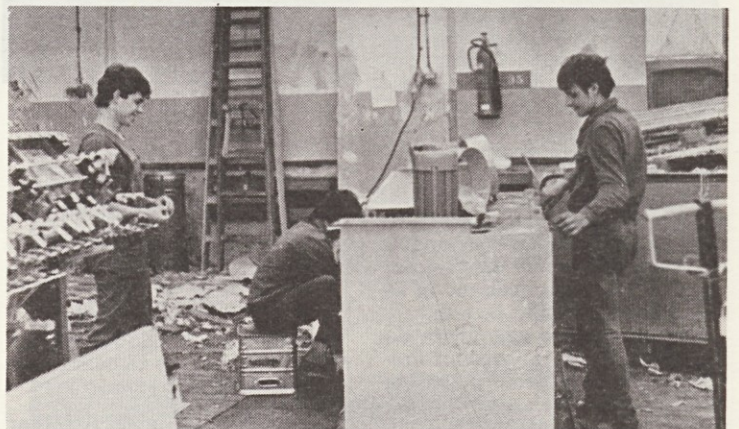
zaslužkom, nekaj več kot tri stotine milijone je zadovoljen. Obiskoval je tekstilno šolo v Kranju, vendar se je odločil, da bo šolanje prekinil in se jeseni zaposlil v naši delovni organizaciji.

Ljiljana ANTONIČ dela v oddelku sukalnice, kjer posluhuje avtomatsko previjalne stroje. Prve dni jo je v delo uvajala inštruktorica, sedaj pa posluhuje stroj že sama. Pravi, da pri delu še ni

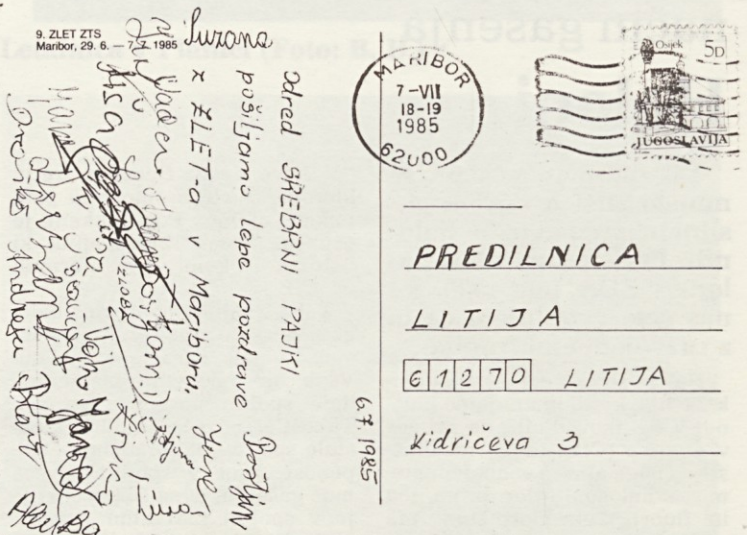

dovolj spretna in da bi ji bila še vedno potrebna pomoč, da bi lahko dosegla normo. Ker je polnoletna, bo v prihodnjih dneh delala tudi ponoči. V letošnjem letu je končala Srednjo vzgojiteljsko šolo, odločila pa se je, da bo končala tudi Višjo vzgojiteljsko šolo. Ker je bila že včlanjena v servis, ni imela veliko opravkov in je dvignila le napotnico. Z delom v sukalnici je zadovoljna.

V. B.

Pri montaži novih predilnih strojev so sodelovali tudi dijaki, ki so se poleti zaposlili preko študentskega servisa.

Odred srebrni pajki so nam poslali pozdrave z zleta tabornikov v Mariboru.

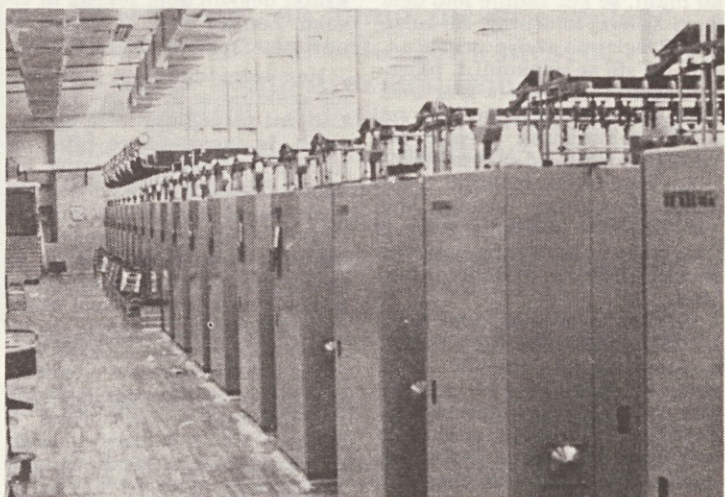
MONTAŽA NOVIH PREDILNIH STROJEV TEXTIMA SE KONČUJE

Ob novih strojih Textima je nastal večji prostor, ki ga bo potrebno čimbolj koristno izrabit.

Priprava tal za zadnje tri predilne stroje Textima.

Novi predilni stroji.

Upokojili sta se

V mesecu juniju sta se upokojili dve naši delavki. **Rozalija Rajner**, ki je pred upokojitvijo opravljala delovno področje sukalke in **Angela Medved**, ki je opravljala delovno področje vlagalke.

vedno predstavljala velik napor. Tudi večletno nočno delo ti zmanjša delovni elan. Ob upokojitvi ima 28 let in pol delovne dobe, ves čas v predilnici.

Rozalija Rajner se je zaposlila v Predilnici leta 1956, kot snemalka v sukalnici. Leta 1959 je bila razporejena za dvojilko, po nekaj letih pa za sukalco. Delo sukalke ni lahko. Delovni pogoji so se z leti sicer spremenili, tempo dela in težina dela pa sta še

Angela Medved se je leta 1965 zaposlila v Predilnici kot vlagalka preje v vlagalnici. Ta dela je opravljala vse do upokojitve. Pred zaposlitvijo v Predilnici je delala na domači kmetiji, tako, da si je z dokupom let pridobila pogoje za predčasno upokojitev. Z delom je bila zadovolj-

na, prav tako se je dobro razumela s svojimi sodelavkami. Če bi se še čutila dovolj sposobno, bi še hodila na delo, ker pa je delo vlagalke

vse težje opravljala, se je odločila za predčasno upokojitev. Obema želimo še veliko zdravih in zadovoljnih let!

V.B.

Prišli — odšli v juliju

PRIŠLI:

- 9. 7. 1985 **Fikret ORAŠČANIN**, Trg na Stavbah 13, Litija, sukalnica 3. izmena;
- 10. 7. 1985 **Nada LOVRIČ**, Stanežiči 28/c, Ljubljana, obrat družbene prehrane, počitniški dom Novigrad (določen čas);
- 15. 7. 1985 **Sonja GREGORIN**, Sava 8, sukalnica rezerva;
- 15. 7. 1985 **Gordana IVANIČ**, Trg na Stavbah 2, Litija, predilnica rezerva;

ODŠLI:

Upokojitve:

- 19. 7. 1985 **Stana MEDVED**, Prvomajska 4, Litija, spl. sek. upokojitev;
- 31. 7. 1985 **Antonija AVBELJ** Ul. 25. maja 1, Litija, predilnica bombaža 3. izmena;
- 31. 7. 1985 **Marija PODKRAJŠEK**, C. K. S. 9, Litija, predilnica rezerva;

Pismeni sporazum:

- 1. 7. 1985 **Srečko MOHORKO**, Levstikova 8, Litija, transport;
- 2. 7. 1985 **Snežana SIMIČ**, Brodarska 8, Litija, sukalnica 2. izmena;
- 31. 7. 1985 **Angela ROZINA**, Sp. Log, 21. Litija, predilnica sintetike 1. izmena;
- 31. 7. 1985 **Irenka ČERNE**, Reka Gozd 1, Prežganje, sukalnica 3. izmena;
- Izjava delavke, da ne želi več delati:**
- 29. 7. 1985 **Gordana IVANIČ**, Trg na Stavbah 2, Litija, predilnica rezerva;
- 30. 7. 1985 **Sonja GREGORIN**, Sava 8, sukalnica rezerva;

V delovni organizaciji je bilo na dan 31. 7. 1985 zaposlenih 1014 delavcev od tega 666 žensk in 348 moških.

Od skupnega števila zaposlenih je 37 mladoletnih oseb.

J. Zupančič

O pokojninah

Če hočete dobiti polno pokojnino, morate delati, če ste ženska 35, če ste moški pa 40 let! Tu starost ne igra vloge, pač pa le delovna doba.

In koliko znaša polna pokojnina? Natančno 85 odstotkov povprečnih osebnih dohodkov zavarovanca v strnjenih desetih letih od vključno leta 1966 dalje. Pokojnina se vedno odmeri od tistega strnjenega desetletja, ki je za zavarovanca najugodnejše, torej mu prinese najvišjo pokojnino!

Toda pozor! Osebnih dohodke zavarovancev na SPIZ vedno preračunajo (revalorizirajo) na raven predzadnjega leta dela! Kot zadnje leto dela pa šteje tisto, v katerem je zavarovanec delal vsaj šest mesecev; če je delal manj, se kot zadnje leto dela šteje še eno leto prej. Ne razumete? Oglejmo si dva primera.

1. Če ste se upokojili 1. februarja letos (torej ste v letu 1985 delali le en mesec), vam bodo na SPIZ revalorizirali osebne dohodke na vrednost iz leta 1983.

2. Če se boste upokojili 1. avgusta letos (torej boste v letu 1985 delali sedem mesecev), vam bodo vaše osebne dohodke revalorizirali na vrednost iz leta 1984.

Kakšna pa je praktična razlika med upokojevanjem v prvi oziroma drugi polovici leta? Kdor se upokoji v prvi polovici leta, ima nižjo pokojninsko osnovo, ker se mu kot zadnje leto dela šteje delo izpred dveh koledarskih let. Kdor pa se upokoji v drugi polovici leta, ima višjo pokojninsko osnovo, ker se mu kot zadnje leto dela šteje preteklo koledarsko leto.

To pa ni edina razlika. Vrnilo me se spet k našima primeroma.

1. Če ste se upokojili 1. februarja letos (torej v prvi polovici leta), se vam prične pokojnina (v odstotkih zviševati takoj, in to za toliko kot že upokojenim. Le razliko za nazaj (od 1. februarja do 30. junija) dobite prvič izplačano šele 1. julija 1985.

2. Če pa se boste upokojili 1. avgusta letos (torej v drugi polovici leta), se vam bo pokojnina pričela zviševati (v odstotkih) šele 1. januarja 1986. Razliko za nazaj (od 1. januarja do 30. junija 1986) boste dobili izplačano šele 1. julija 1986!

Kdaj se je torej bolje upokojiti? V prvi ali drugi polovici leta? Najugodnejšo odločitev vam svetujejo na SPIZ — skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

POKOJNINE SO NADALJEVANJE OD

Pokojnine so nadaljevanje osebnih dohodkov! Kdor je več, bolje in dalj delal, ima višjo pokojnino. To svojo »doto« — preteklo uspešnost oziroma pridnost — bo užival tudi na jesen življenja. Seveda pa je treba ob tem zapisati, da delijo vsi upokojenci hkrati še usodo aktivnega prebivalstva. Za kolikor odstotkov se njim v povprečju dvignejo osebni dohodki, za prav toliko se tudi upokojencem povšaja pokojnina!

In zakaj delijo upokojenci usodo aktivnega prebivalstva? Ker jih pač to prebivalstvo vzdržuje, kot so oni tedaj, ko so še delali, vzdrževali tedanje upokojence. Zaposleni dajemo vsak mesec 12,54 % od svojih bruto osebnih dohodkov Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Kdor nima vsaj 16 let delovne dobe, ne prejema pokojnine. (Po sedanji zakonodaji se je možno upokojiti tudi s samo 15 leti delovne dobe, s prekinitvami ali brez, vendar mora imeti ženska vsaj 60, moški pa vsaj 65 let. Pokojninska osnova ob tako kratki delovni dobi seveda ni visoka. Ženska dobi 40, moški 35 odstotkov pokojninske osnove.)

Ker sedaj zaposleni prispevamo vsak mesec približno 5 novih milijard za pokojnine že upokojenih, je jasno, da se njim ne morejo zviševati pokojnine hitreje kot osebni dohodki zdaj zaposlenih. In ker pri osebnih dohodkih življenjski stroški ne igrajo nobene vloge, pač pa le opravljeno delo (posameznikova prizadevnost in uspešnost celotnega kolektiva), je jasno, da višji ali nižji življenjski izdatki tudi pri pokojninah niso pomembni! Pri nas smo se pač odločili za nagrajevanje po delu. Kdor je bil kot aktiven delavec uspešen in je delal tudi v uspešni delovni organizaciji, kdor je dalj delal, kot smo že zapisali, uživa tudi višjo pokojnino. Prav zato se pri nas pokojnine dvigujejo v odstotkih! Če bi bilo drugače, bi se zbrisale še razlike med tistimi, ki so delali dolgo in dobro in med tistimi, ki so delali slabo in le malo let. Vzemimo za primer kvalificiranega delavca inovatorja in čistilca. Prvi je delal 40, drugi le 15 let. Prvi je imel na primer pred 10 leti 2000 dinarjev osnove, drugi 500. Če bi jima zviševali pokojnino v enakih zneskih, danes med njima praktično sploh ne bi bilo razlike več. Bi bilo to prav?

Žal pa ima ta sistem, čeprav je dobro zamišljen, vendarle lepotno napako. Vzemimo na primer dve delavki. Obe sta bili pridni, delali sta 35 let. Ko sta se upokojili, je prva prejela 25.000, druga pa le 16.000 dinarjev pokojnine. Zakaj? Ker je prva delala v uspešni tekstilni tovarni in je tudi celo življenje zato prejela boljše osebne dohodke, druga pa v slabo obstoječi delovni organizaciji in je bila zato kaznovana s precej nižjimi, včasih celo zajamčenimi osebnimi dohodki. In takšnih razlik je veliko. Kaj štejemo v pokojninsko osnovo? Samo osebni dohodek iz rednega delovnega razmerja, torej ne honorarjev, pa tudi ne dežurstva (čeprav si zdravstveni delavci že dolgo prizadevajo, da bi jim tudi to nadurno delo štel v pokojninsko osnovo). Katere nadure pa se štejejo? Samo tiste, ki so z zakonom določene in so izplačane

iz sredstev za osebne dohodke! V pokojninsko osnovo prištevajo tudi dodatke za stalnost, za delovno dobo, stimulacijo, pa tudi učinke za posebno prizadevnost, nagrade za inovacije itd., a le, če so bile te vsote izplačane iz sredstev za osebne dohodke. V osnovo pa se ne štejejo regres, nagrade ob jubilejih, odpravnine

ob odhodu v pokoj, honorarji, nadure, ki niso določene z zakonom itd.

Kako se še upokojiti? Možno se je upokojiti tudi pred polno delovno dobo. Kako? Ženska mora biti stara 55, moški pa vsaj 60 let.

Iz »Konoplana« glasila DO Induplati Jarše

Tekmovanje naše gasilske desetine za pokal Pohorskega bataljona v Oplotnici

Upravni odbor IGD Predilnice Litija je na 13. seji predlagal, da bi se tekmovalna desetina, ki je tekmovala na občinskem tekmovanju, udeležila tudi kakšnega izven občine. S tem bi pridobili več izkušenj in boljšo motivacijo med člani. Sklenili so, da se udeležimo tekmovanja za pokal pohorskega bataljona v Oplotnici.

Z Rudijem Zupanom in Rudijem Štrusom smo z nekaj vajami, kolikor je bilo mogoče, pripravili desetino za tekmovanje.

Kar naenkrat smo bili 6. julija, čas odhoda na tekmovanje. Zjutraj ob 7. uri smo se vedrih obrazov zbrali pred našim gasilskim domom. Rahlo smo bili razočarani, ko smo izvedeli, da z našim kombijem, ki naj bi bil gasilski, ne bo nič. Že prejšnji dan sem ugotovil, da avto ni sposoben za pot. Iz zagate nas je rešil Franc Oven z novim orodnim vozilom GD Litija. Pot po dolini Save proti Zagorju je hitro minila in z lahkoto smo premagali trojanski klanec. Na vrhu se nam je prilleglo majhno okrepčilo, tudi slavnim krofom se ne kateri niso mogli odreči. Spustili smo se po klancu navzdol in kmalu smo se znašli v zelenem savinjskem gaju, obvozili smo Celje in po 20 km vožnje po avto cesti smo zavili na Slovenske Konjice. Smerokazi so nas nato

usmerjali v Oplotnico. Pozdravil nas je svež pohorski zrak, ker smo imeli časa na pretek smo si kraj ogledali po dolgem in počez.

Pričetek tekmovanja je bil ob 13. uri. Zbrali smo se na igrišču, kjer je bil zbor in slavnostno dviganje zastave. Določeno je bilo, da tekmujejo prvi. Bil sem rahlo zmeden, saj sem prvič vodil desetino na tako velikem tekmovanju. Namen tekmovanja je bil human, saj se tekmuje za pokal pohorskega bataljona, usodo tega bataljona pa vsi dobro poznamo iz zgodovine NOB. Tega se zavedajo tudi organizatorji tako, da prvi trije dobijo pokale, ostalim se podeli spominska plaketa, na kateri ni vpisano doseženo mesto. Tekmovanja se je udeležilo čez 60 ekip. Naša IGD je dosegla poprečen čas in 34. mesto. Dosegli bi lahko kakšno mesto višje, če se ne bi odpel sesalni koš.

Po končanem nastopu sem imel priložnost opazovati druge ekipe. Ugotovil sem, da so štajerska društva boljše usposobljena in bolj opremljena.

Pozno popoldne smo se poslovili od prijaznih Štajercev in srečno prijadrali v Litijo. Potrebno bi bilo, da se udeležimo čim več takšnih tekmovanj, le na ta način se lahko usposobimo, da primerjamo našo spretost z drugimi društvi, ki imajo to tekmovalno zvrst zelo dognano.

G. Cirar

Trgovina pred našo tovarno. Tu kupiš tudi to, kar nisi nameraval. To je dobro za trgovce, pa tudi za kupce, saj bodo plačali na obroke. Sitno je le to, da se ti čutijo pri plači.

Medgeneracijski odnosi

Pojem generacija v najširšem pomenu je vezan na življenjsko delo in boj generacij, ki so ustvarile sodobno človeško civilizacijo, Marx in Engels sta ugotavljala v Nemški ideologiji, da: »zgodovina ni nič drugega kot zaporedje posameznih generacij, od katerih vsaka izkorišča materiale, kapitale, produkcijske sile, ki so jih zapustile vse poprejšnje generacije in zato po eni strani v popolnoma spremenjenih okoliščinah nadaljuje prejšnjo dejavnost in po drugi strani s popolnoma spremenjeno dejavnostjo modificira stare okoliščine...«.

Ta pojem generacije je vezan na odnos sedanjega živega človeka do prednikov, do akumuliranega znanja, kulture in humanizma. Ta pojem generacije opredeljuje danes zelo aktualen odnos sedanjega človeštva do generacij, ki bodo na svet šele prišle, vendar to ni predmet tega prispevka.

S pojmom je najtesneje povezan pojem mlade generacije. Kaj so specifične lastnosti in prednosti ali slabosti mlade generacije? Kaj jih vzpostavlja kot mlado generacijo? Kaj jo ohranja kot posebno generacijo?

Tisto, kar posplošuje generacije, je dejstvo, da vsaka generacija vstopa v družbeno življenje, v svet usposabljanja za delo in v svet dela, najintenzivneje v obdobju mladosti. Pri tem se sreča s produkcijskim načinom, takšnim kakršnega opredeljuje dana zgodovinska situacija. Mladi se pojavijo pred družbo, ki je za njih objektivno dana, pred tedanjim stanjem produkcijskih sil in pred tedanjim stanjem produkcijskih odnosov. Tako da si vsaka generacija postavi vprašanje, kaj je sedaj naloga in možnost mene kot človeka, nas kot generacije? Razmišlja, po katerih poteh, v povezavi s kakšnimi socialnimi silami bo lahko te svoje cilje dosegla. Naslanja se na tiste družbene sile, ki bodo realizacijo teh smotrov omogočile.

Mladi na zelo neposreden način izražajo stanje družbene biti. Ne čutijo se odgovorne za trenutno stanje. V radikalni kritiki v preganju trenutnega vidijo svoj življenjski smisel, svoje generacijsko poslanstvo. To izjemno intenzivno doživljanje iskanja svoje družbene naloge in možnosti ter procesi socializacije in usposabljanja, ki vse to spremljajo, procesi svetovnonazorskega in osnovnega ideološkega opredeljevanja, slika družbo, s katero se sreča dana generacija, to so tisti procesi in strukture, ki po mojem mnenju opredeljujejo vsako generacijo.

V sodobni človeški družbi je vse več generacij, vedno več jih živi druga z drugo, vedno je daljša tudi življenjska doba. Zato je problem medgeneracijskih odnosov vse bolj pomemben. Te odnose moramo reševati na načelih medsebojnega zaupanja, vplivanja, sodelovanja pa tudi upoštevanja in spoštovanja generacij. V nobenem primeru generacijska pripadnost ni in ne more biti osnova za politično, razredno opredeljevanje ali celo konfrontacijo.

Ko nova generacija vstopa v družbeno življenje, se sooča s potrebo, da si izbere svojo življenjsko pot, v dilemah, ki se v zvezi s tem postavljajo, množica problemov, od katerih je odvisna njena družbena prihodnost. Za zvezo komunistov in druge napredne družbene sile pomeni to obveznost in odgovornost, da skupaj z mladino išče in tudi najde odgovore, ki jih terjajo nove življenjske razmere in potrebe mlade generacije, da povezujejo sedanost s prihodnostjo (ne pa sedanost s preteklostjo); da ustvarijo vizijo in realne programe družbenega razvoja in da se bojujejo zanje.

V naši socialistični družbi se usoda mladine vedno bolj ujema z usodo delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v samoupravnih družbenih odnosih. Zato so tudi dolgoročni in konkretni zgodovinski interesi delavskega razreda, hkrati tudi interesi mladine.

Povsem nesprejemljive so tiste teorije, ki razredni boj zamenjujejo s teorijo o spopadanju generacij. V času 9. kongresa ZKJ; se je ta teorija ponekod izraziteje pojavila. V referatu na 9. kongresu ZKJ je Tito dejal: »Usmeritev v kadrovske politiki ni in ne sme biti razumljena kot konfrontacija generacij. Sem proti konfrontaciji starih in mladih in teorije o spopadu generacij v naši družbi ne moremo sprejeti, ker ne ustreza stvarnosti. Sem za to, da na odgovorne položaje prihajajo sposobni ljudje, bodisi, da so stari ali pa mladi. Osnovni kriterij mora biti sposobnost, ne pa leta starosti«.

V tistem obdobju so predvsem sile liberalizma in tehnokratizma s parolo o potrebnosti radikalne zamenjave starih z mladimi, svežimi silami, skušale izriniti povsem konkretno, to je partizansko revolucionarno generacijo s pomembnih pozicij družbenega odločanja. Tu je šlo za politično konfrontacijo s tistimi, ki so bili aktivni nosilci socialistične revolucije, z udeleženci NOB.

Ta parola o tako imenovani progresivnosti mladine in konservativnosti starejših. Ta ideološka formula odgovarja na kritiko mladih v vsem buržoaznem svetu, saj predpostavlja, da bodo tudi tisti, ki so danes mladi in progresivni, jutri neizbežno morali postati konservativni. Tisto, kar je dovoljeno mladim, ni mogoče dopustiti in sploh ni mogoče takrat, ko postanejo odrasli in odgovorni za usodo cele družbe.

Odpira se vprašanje ali je sploh res, da so predvsem mladi nosilci novega, kot trdijo nekateri. Nosilci novega so znanstveniki in revolucionarji, zato pa je potrebno poprejšnje znanje in izkustvo. Vprašanje, ki je aktualno je, da mladi bolj naklonjeni temu, da sprejemajo nova spoznanja, da sledijo novim idejam, če vidijo, da koristijo njihovim interesom, da se skladajo z

njihovimi generacijskimi hoteli in smotri.

Samo boj za reševanje temeljnih razrednih protislovij in problemov, razredni boj, je osnova za pravilno reševanje medgeneracijskih odnosov in problemov. Tako kot se prepleta problem razrednega in nacionalnega, se prepleta tudi problem generacijskega in razrednega.

Ivan Žičkar

Izplačilo osebnega dohodka začasno petnajstega v mesecu

Delavski svet je na julijski seji izdal soglasje, da bomo začasno izplačevali osebne dohodke 15. v mesecu. Na ta način bomo brez dodatne zaposlitve nadomestili delavko iz oddelka za obračun osebnih dohodkov, ki bo na porodniškem dopustu.

Prvič bodo tako izplačani osebni dohodki za avgust, v mesecu septembru.

Za nagradni razpis

Počitnice tudi drugače

Ker si nisem mogla privoščiti, da bi šla na morje, sem svoj prosti čas izkoristila na drug način, kar je bilo za mene enkratno doživetje.

Ker je moj mož popolnoma nepokreten v domu Tisje, sem ga v tej poletni sezoni bolj pogosto obiskovala. Ob tej priložnosti sem obiskovala bolnike (varovance), ki so bili zelo osamljeni, od svojih svojcev čisto pozabljeni in zapuščeni. Ko sem se z njimi spoznala, so bili mojega obiska zelo veseli.

Če mi bo zdravje dopuščalo, bom nadaljevala z obiski. Gorje mu, kdor v boleznih biva sam. Tako sem to poletno sezono uživala enkratno, kar je vredno zapisati z velikimi črkami. Lahko nas vse ta nesrečna usoda obišče že jutri.

Tako vsako življenje piše svoje romane.

Lepo pozdravlja invalidska upokojenka Pepca Pavliha

Prodajam, zamenjam, kupim

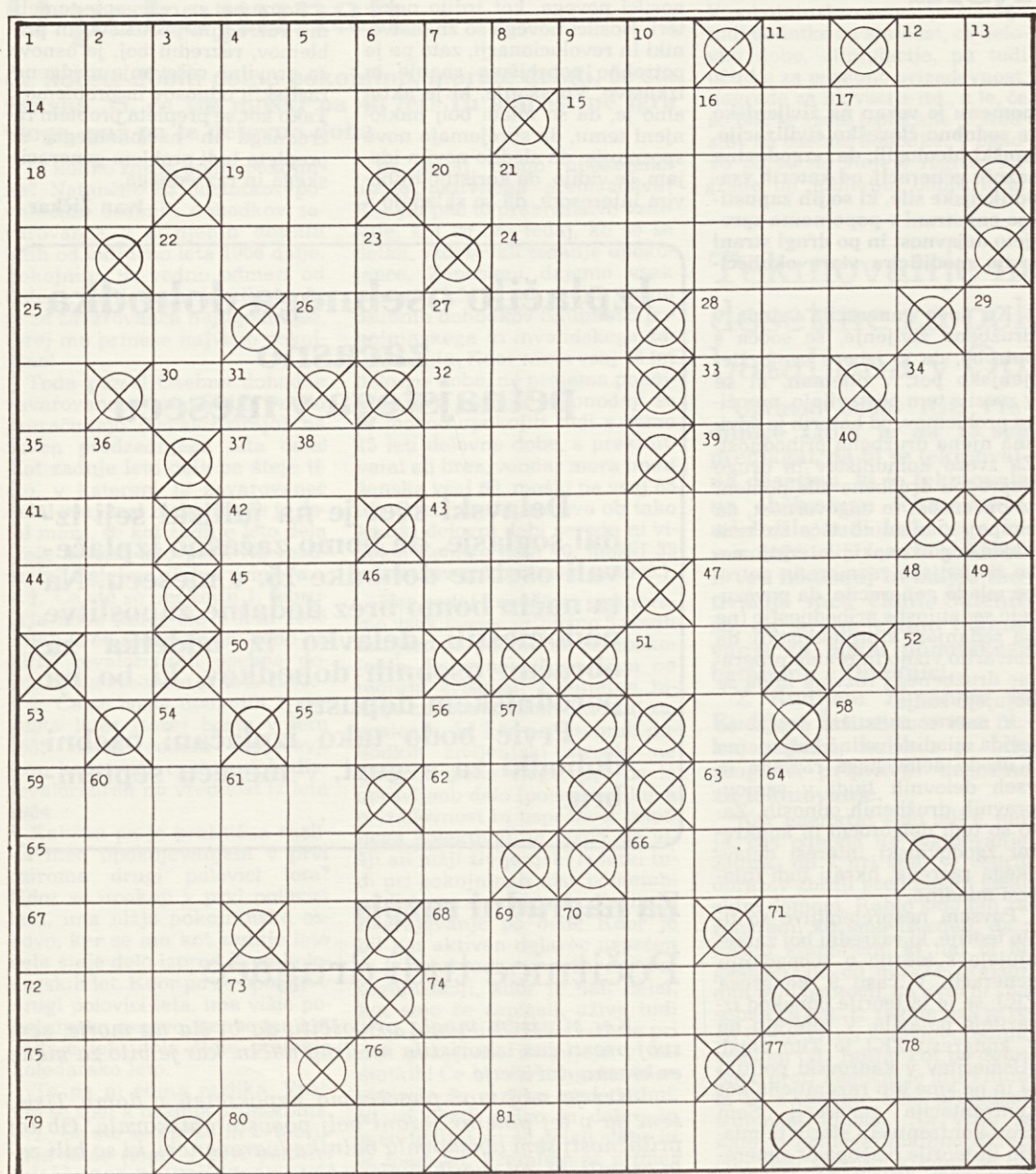
Prodajam zazidljivo parcelo, 600 m², v Štorovju nad Moravčami pri Gabrovki. Parcela je primerna tudi za vinograd.

Informacije po telefonu 871 161.

PRODAM WARTBURG-LIMUZINO PO DELIH. Stopar, Cesta komandanta Staneta 18, Litija, (telefon 881-747)

Oglas lahko brezplačno objavi vsak naš delavec ali upokojenec. Za en predmet naj ne obsega več kot dvajset besed. Oglase lahko pošljete po pošti na uredništvo Predilca, Predilnica Litija, lahko ga vržete v skrinjico ali telefonirate na tel. 881 411 (76).

Nagradna križanka

VODORAVNO: 1. izdelovalec violin iz Cremona, 11. 17. črka abecede, 12. Mladinska knjiga, 14. muha, sitnost, svojeglavost, 15. kmetijski strokovnjak, 18. enaka vokala, 19. veznik, 20. turški pavliha, 22. kajenje, 24. starogrško mesto na Halkidiki, 25. zraven, 26. švicarski matematik in astronom, 28. hercegovec, 29. 4. samoglasnik, 30. tantal, 32. gorski reševalni čoln, 33. lantan, 34. izvršni svet, 35. v 3. tisočletju pr. n. š. glavno mesto Babilonije, 37. svetovno znani roman, tudi film, 39. delo in zaslužek enega dne, 41. grška črka, 42. opus, 43. sapnik, 44. visoka igralna karta, 45. it. slikar, glavni mojster beneške renesanse, 47. tuje žensko ime, 50. Bertonec, 51. avtomobilska oznaka Kranja, 52. 100 m², 53. vodik, 54. kalij, 55. krajša znanstvena razprava, 58. pod, 59. Delon, 62. natrij, 63. znani skladatelj (Peter), 65. priprava za spreminjanje jakosti električnega toka, 66. reka v Švici, 67. tečaj, 68. mesto na s. Madžarskem, 71. stud, 72. tovarna v Zrečah, 74. drugo največje mesto v Švici, 75. rusko žensko ime, 76. kemični element (Se), 77. naša ženska revija, 79. Anton Dermota, 80. brezalkoholna pijača, 81. otočje v Atlantiku.

NAVPIČNO: 1. kiparski izdelek, 2. grška črka, 3. recept, 4. operni spev, 5. buče, 6. Ivan Cankar, 7. jezero v Turčiji, 9. mrežno črtan, 10. otroško delo, 11. kar se podira, 12. Lisa (znan portret Leonarda da Vinci), 13. kilometer, 16. sklepni račun, 17. Robert de..., 21. zavarovanje, 22. največja žival, 23. zlato, 27. mesto na Finskem, 29. nadležna žuželka, 31. smešnost, norost, 34. veznik, 36. jutranja padavina, 38. potresno središče, 40. rasist Smith, 46. zvezni izvršni svet, 48. znana univerza v ZDA, 49. arabska oblika, 53. ost na vrvi za lov na kite, 54. porcelanska glina, 56. mesto v Ugandi, 57. pritrilnica (po domače), 58. dolina v osrčje Julijskih Alp, 60. Breznje, 61. izvršni svet, 64. enota dela (angl.), 66. borišče v cirkusu, 69. slavnost, svečanost, 70. pristaš židovske, meniški podobne skupnosti, 73. nekdanja francoska teroristična organizacija, 76. smučarski klub, 78. Nikola Tesla.

Sestavil:
Rado Lešnik

Ugankarski slovarček

ANAA — otočje v Atlantiku
ASEKURA — zavarovanje
STAGIRA — starogrško mesto na Halkidiki
TIZIAN — it. slikar, glavni mojster beneške renesanse
TRAHEJA — sapnik (grško)

Rešeno nagradno križanko oddajte do sobote, 7. septembra 1985, v skrinjico ali pošljite na uredništvo Predilca. Nagrade so: 400.—, 250.— in 150.— din.